VÝPOČET	Dokument č.	*SX010a-CZ-EU*	Strana	*1* z *7*	
	Název	***Řešený příklad: Spojitý sloup průřezu H nebo pravoúhlé trubky ve vícepodlažní budově***			
	Eurokód	*EN 1993-1-1*			
	Připravil	*Matthias Oppe*	Datum	*červen 2005*	
	Zkontroloval	*Christian Müller*	Datum	*červen 2005*	

Řešený příklad: Spojitý sloup průřezu H nebo pravoúhlé trubky ve vícepodlažní budově

Tento příklad se zabývá spojitými sloupy průřezu H nebo RHS v mnohopodlažní budově s tuhými styčníky. Ukazuje výpočet vzpěrné únosnosti sloupu pro různé válcované průřezy (průřez H nebo RHS), různé značky oceli a délky prutu.

a) konstrukce s neposuvnými styčníky

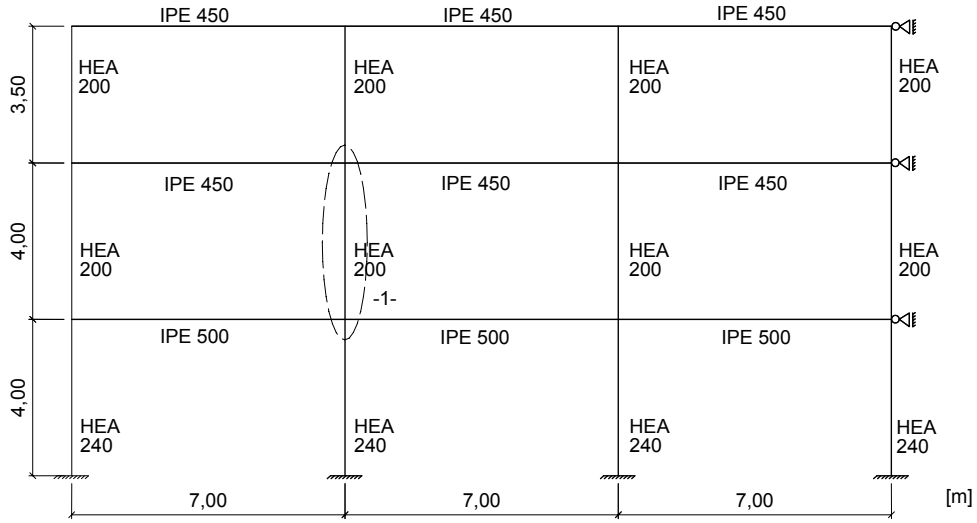

b) konstrukce s posuvnými styčníky

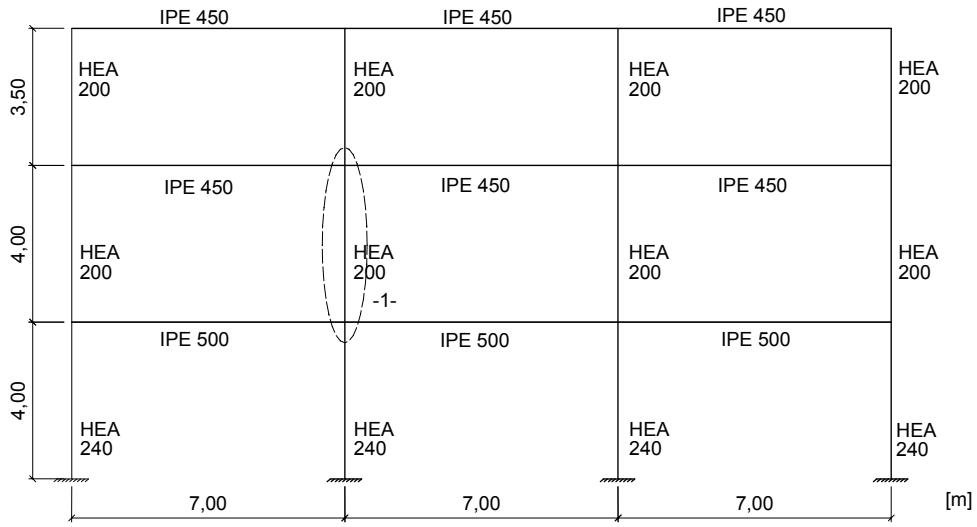

Základní údaje

Navrhněte spojitý sloup v mnohopodlažní budově vzhledem k těmto údajům.

- Dílčí součinitel: $\gamma_{M1} = 1{,}00$

- Rozpětí: 7,00 m
- Délka sloupu: 3,50 / 4,00 m
- Značka oceli: S355
- Klasifikační skupina: Třída 1
- Normalová síla sloupu -1-: 743 kN

- Sloupy: HE 200 A: $I_y = 3690$ cm^4
  $A = 53{,}8$ cm²
  HE 240 A: $I_y = 7760$ cm^4
  $A = 76{,}8$ cm²
- Nosníky: IPE 450: $I_y = 33740$ cm^4
  IPE 500: $I_y = 48200$ cm^4

Mez kluzu

Značka oceli S355

Maximální tloušťka průřezu sloupu je 10,0 mm < 40 mm, takže:
$f_y = 355$ N/mm^2

Pozn.: Národní příloha může předepsat buď hodnoty f_y z tab. 3.1 nebo hodnoty z výrobkové normy.

a) Konstrukce s neposuvnými styčníky:

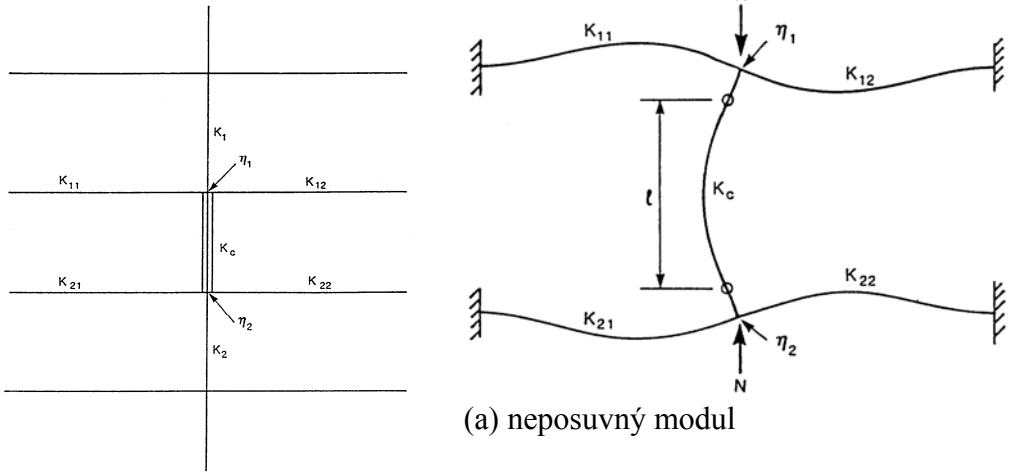

(a) neposuvný modul

Rozdělovací součinitele η_1 a η_2: Viz NCCI SN008

Nosníky nejsou závislé na normálových silách. Natočení konců nosníků jsou přibližně stejná a vzájemně protichůdná (jednoduchá křivost).

Takže účinnou tuhost lze vypočítat podle

k_c = součinitel tuhosti sloupu I/l

k_{ij} = součinitel efektivní tuhosti nosníku $0{,}5I/l$

takže:
$$\eta_1 = \frac{k_c + k_1}{k_c + k_1 + k_{11} + k_{12}} = \frac{\frac{3690}{400} + \frac{3690}{350}}{\frac{3690}{400} + \frac{3690}{350} + 2 \times 0{,}5\frac{33740}{700}} = 0{,}291$$

$$\eta_2 = \frac{k_c + k_2}{k_c + k_2 + k_{21} + k_{22}} = \frac{\frac{3690}{400} + \frac{7760}{400}}{\frac{3690}{400} + \frac{7760}{400} + 2 \times 0{,}5\frac{48200}{700}} = 0{,}294$$

$$\frac{L_{cr}}{L} = 0{,}595$$ SN008 Obr. 2.1

nebo
$$\frac{L_{cr}}{L} = 0{,}5 + 0{,}14(\eta_1 + \eta_2) + 0{,}055(\eta_1 + \eta_2)^2$$

$$= 0{,}5 + 0{,}14(0{,}291 + 0{,}294) + 0{,}055(0{,}291 + 0{,}294)^2 = 0{,}601$$

Návrh vzpěrné únosnosti tlačeného prutu

Pro stanovení návrhové vzpěrné únosnosti sloupu $N_{b,Rd}$ je třeba určit součinitel vzpěrnosti χ z příslušné vzpěrné křivky. Tento součinitel je určen výpočtem z relativní štíhlosti $\bar{\lambda}$ založeným na pružné kritické síle pro odpovídající tvar vybočení a na únosnosti příčného řezu v tlaku.

Pružná kritická síla pro příslušný tvar vybočení N_{cr}

Kritickou sílu lze vypočítat z výrazu :

$$N_{cr,y} = \frac{\pi^2 \times EI_y}{L_{cr,y}^{\ 2}} = \frac{\pi^2 \times 21000 \times 3690}{240{,}2^2} = 13250 \text{ kN}$$

E je modul pružnosti : $E = 210000$ N/mm^2

L_{cr} je vzpěrná délka při rovinném vybočení: $L_{cr,y} = 0{,}601 \times 400 = 240{,}2$ cm

Relativní štíhlost

Relativní štíhlost je dána vztahem :

$$\bar{\lambda}_y = \sqrt{\frac{A f_y}{N_{cr,y}}} = \sqrt{\frac{53{,}8 \times 35{,}5}{13250}} = 0{,}380$$

Pro štíhlost $\bar{\lambda} \le 0{,}2$ nebo pro $\frac{N_{Ed}}{N_{cr}} \le 0{,}04$ může být vliv vzpěru zanedbán a provedena pouze kontrola příčného řezu.

Součinitel vzpěrnosti

Viz také SX002

Pro osový tlak v prutech by hodnota χ závisející na relativní štíhlosti $\bar{\lambda}$ měla být stanovena z příslušné vzpěrnostní křivky podle:

$$\chi = \frac{1}{\phi + \sqrt{\phi^2 - \bar{\lambda}^2}} \quad \text{but} \quad \chi \le 1{,}0$$

EN 1993-1-1 § 6.3.1.2 (1)

kde : $\phi = 0{,}5\left[1 + \alpha\left(\bar{\lambda} - 0{,}2\right) + \bar{\lambda}^2\right]$

α je součinitel imperfekce.

Pro $h/b = 190/200 = 0,95 < 1,2$ a $t_f = 10,0 < 100$ mm

- vybočení k ose y-y:

Vzpěrnostní křivka *b*, součinitel imperfekce $\alpha = 0,34$

$$\phi_y = 0,5\left[1 + 0,34\left(0,38 - 0,2\right) + 0,38^2\right] = 0,603$$

$$\chi_y = \frac{1}{0,603 + \sqrt{0,603^2 - 0,38^2}} = 0,934$$

Návrhová vzpěrná únosnost tlačeného prutu

$$N_{b,Rd} = \chi \frac{A f_y}{\gamma_{M1}} = 0,934 \frac{53,8 \times 35,5}{1,0} = 1784 \text{ kN}$$

$$\frac{N_{Ed}}{N_{b,Rd}} = \frac{743}{1784} = 0,416 < 1,0$$

Pozn.: Jsou-li přítomny i momenty, je třeba kontrolovat únosnost při interakci M-N.

EN1993-1-1 §6.3.3

b) Konstrukce s posuvnými styčníky:

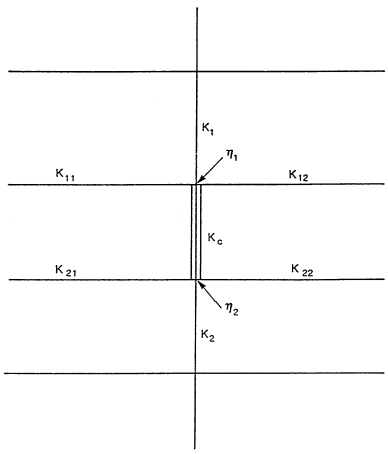

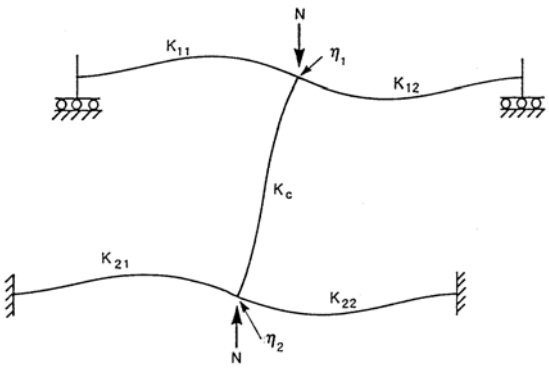

(b) Posuvný modul

Distribution factors η_1 and η_2:

Nosníky nejsou závislé na normálových silách. Natočení konců nosníků jsou přibližně stejná (dvojitá křivost).

Takže účinnou tuhost lze vypočítat podle

k_c = součinitel tuhosti sloupu I/l

k_{ij} = součinitel efektivní tuhosti nosníku $1{,}5I/l$

takže:
$$\eta_1 = \frac{k_c + k_1}{k_c + k_1 + k_{11} + k_{12}} = \frac{\frac{3690}{400} + \frac{3690}{350}}{\frac{3690}{400} + \frac{3690}{350} + 2 \times 1{,}5\frac{33740}{700}} = 0{,}120$$

$$\eta_2 = \frac{k_c + k_2}{k_c + k_2 + k_{21} + k_{22}} = \frac{\frac{3690}{400} + \frac{7760}{400}}{\frac{3690}{400} + \frac{7760}{400} + 2 \times 1{,}5\frac{48200}{700}} = 0{,}122$$

$$\frac{L_{cr}}{L} = 1{,}07$$

SN008
Obr. 2.2

kde
$$\frac{L_{cr}}{L} = \sqrt{\frac{1 - 0{,}2(\eta_1 + \eta_2) - 0{,}12\eta_1\eta_2}{1 - 0{,}8(\eta_1 + \eta_2) + 0{,}6\eta_1\eta_2}}$$

$$= \sqrt{\frac{1 - 0{,}2(0{,}120 + 0{,}122) - 0{,}12 \times 0{,}120 \times 0{,}122}{1 - 0{,}8(0{,}120 + 0{,}122) + 0{,}6 \times 0{,}120 \times 0{,}122}} = 1{,}079$$

Návrh vzpěrné únosnosti tlačeného prutu

Pro stanovení návrhové vzpěrné únosnosti sloupu $N_{b,Rd}$ je třeba určit součinitel vzpěrnosti χ z příslušné vzpěrné křivky. Tento součinitel je určen výpočtem z relativní štíhlosti $\bar{\lambda}$ založeným na pružné kritické síle pro odpovídající tvar vybočení a na únosnosti příčného řezu v tlaku.

Pružná kritická síla pro příslušný tvar vybočení N_{cr}

Kritickou sílu lze vypočítat z výrazu :

$$N_{cr,y} = \frac{\pi^2 \times EI_y}{L_{cr,y}^{\ 2}} = \frac{\pi^2 \times 21000 \times 3690}{431{,}8^2} = 4102 \text{ kN}$$

E modul pružnosti : $E = 210\,000 \text{ N/mm}^2$

L_{cr} je vzpěrná délka při rovinném vybočení: $L_{cr,y} = 1{,}079 \times 400 = 431{,}8 \text{ cm}$

Relativní štíhlost

Relativní štíhlost je dána vztahem:

$$\bar{\lambda}_y = \sqrt{\frac{A f_y}{N_{cr,y}}} = \sqrt{\frac{53{,}8 \times 35{,}5}{4102}} = 0{,}682$$

Pro štíhlost $\bar{\lambda} \le 0{,}2$ nebo pro $\frac{N_{Ed}}{N_{cr}} \le 0{,}04$ může být vliv vzpěru zanedbán a provedena pouze kontrola příčného řezu.

Součinitel vzpěrnosti

Pro osový tlak v prutech by hodnota χ závisející na relativní štíhlosti $\bar{\lambda}$ měla být stanovena z příslušné vzpěrnostní křivky podle:

$$\chi = \frac{1}{\phi + \sqrt{\phi^2 - \bar{\lambda}^2}} \quad \text{but} \quad \chi \le 1{,}0$$

EN 1993-1-1 § 6.3.1.2 (1)

kde : $\phi = 0{,}5\left[1 + \alpha\left(\bar{\lambda} - 0{,}2\right) + \bar{\lambda}^2\right]$

α je součinitel imperfekce.

Pro $h/b = 190/200 = 0,95 < 1,2$ a $t_f = 10,0 < 100$ mm

- vybočení k ose y-y:

Vzpěrnostní křivka *b*, součinitel imperfekce $\alpha = 0,34$

$$\phi_y = 0,5\left[1 + 0,34\left(0,682 - 0,2\right) + 0,682^2\right] = 0,815$$

$$\chi_y = \frac{1}{0,815 + \sqrt{0,815^2 - 0,682^2}} = 0,794$$

Návrhová vzpěrná únosnost tlačeného prutu

$$N_{b,Rd} = \chi \frac{A f_y}{\gamma_{M1}} = 0,794 \frac{53,8 \times 35,5}{1,0} = 1516 \text{ kN}$$

$$\frac{N_{Ed}}{N_{b,Rd}} = \frac{743}{1516} = 0,490 < 1,0$$

Pozn.: Jsou-li přítomny I momenty, je třeba kontrolovat únosnost při interakci M-N.

EN 1993-1-1 §6.3.3

Quality Record

RESOURCE TITLE	Example: Continuous column in a multi-storey building using an H-section or RHS		
Reference(s)			
ORIGINAL DOCUMENT			
	Name	**Company**	**Date**
Created by	Matthias Oppe	RWTH	23/06/05
Technical content checked by	Christian Müller	RWTH	23/06/05
Editorial content checked by			
Technical content endorsed by the following STEEL Partners:			
1. UK	G W Owens	SCI	7/7/05
2. France	A Bureau	CTICM	17/8/05
3. Sweden	A Olsson	SBI	8/8/05
4. Germany	C Muller	RWTH	10/8/05
5. Spain	J Chica	Labein	12/8/05
Resource approved by Technical Coordinator	G W Owens	SCI	08/06/06
TRANSLATED DOCUMENT			
This translation made and checked by: T. Rotter		CTU in Prague	31/7/07
Translated resource approved by:	J. Macháček	CTU in Prague	31/7/07
National technical contact:	F. Wald	CTU in Prague	